

URZĄD
OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW

Delegatura w Katowicach

40-048 Katowice, ul. Kościuszki 43
tel. 32 256 46 96, 32 255 26 47, 32 255 44 04
fax 32 256 37 64
E-mail: katowice@uokik.gov.pl

Katowice, dnia 30.12.2014r.

RKT-61-18/14/SB

POSTANOWIENIE Nr 1

Na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz § 2 pkt 4 i § 5 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107, poz. 887) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

– w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

wszczyna się w dniu 30 grudnia 2014r. z urzędu postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, w związku z podejrzeniem podejmowania przez Towarzystwo Ubezpieczeń Allianz Życie Polska SA w Warszawie działań noszących znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

1. stosowaniu we wzorcach umów indywidualnych lub grupowych ubezpieczeń na życie z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi postanowień określających opłaty pobierane z tytułu rozwiązania umowy ubezpieczenia (w przypadku indywidualnych umów ubezpieczenia) albo odpowiednio opłat z tytułu rezygnacji z ubezpieczenia (w przypadku ubezpieczeń grupowych), które pobierane są ze zgromadzonych przez konsumentów środków na rachunkach funduszy kapitałowych poszczególnych konsumentów, co może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a tym samym może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów określoną w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów,

2. stosowaniu następujących postanowień:

a) *„Powództwo o roszczenie wynikające z umów można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej (sąd właściwy miejscowo dla siedziby Allianz w Warszawie) albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpiezonego, Uposażonego lub uprawnionego z tytułu umowy”* we wzorcach Ogólne warunki ubezpieczenia Allianz Invest (składka jednorazowa), Ogólne warunki ubezpieczenia Allianz Invest (składka regularna), Ogólne warunki ubezpieczenia Allianz Rentier,

b) *„Powództwo o roszczenie wynikające z umów ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej (sąd właściwy miejscowo dla siedziby Allianz w Warszawie) albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego,*

Ubezpieczonego, Uposażonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia” we wzorcach: Ogólne warunki ubezpieczenia Allianz Gwarantowany Kapitał, Ogólne warunki indywidualnego terminowego ubezpieczenia na życie i dożycie z planem kapitałowym, Ogólne warunki kontynuacji grupowego ubezpieczenia na życie Allianz Rodzina (indeks KZ08),

c) *„Powództwo o roszczenie wynikające z umów ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej (sąd właściwy miejscowo dla siedziby Allianz w Warszawie) albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Uposażonego, Uposażonego Zastępczego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia” we wzorcu: Ogólne warunki grupowego ubezpieczenia na życie Allianz Rodzina (indeks GZ11),*

d) *„Powództwo o roszczenie wynikające z Umów ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej (sąd właściwy miejscowo dla siedziby Ubezpieczyciela w Warszawie) albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Uposażonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia” we wzorcu: Szczegółowe warunki grupowego terminowego ubezpieczenia na życie i dożycie z planem kapitałowym „Bezpieczne jutro”,*

e) *„Powództwo o roszczenie wynikające z przystąpienia do umowy ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej (sąd właściwy miejscowo dla siedziby Allianz w Warszawie) albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Uposażonego lub uprawnionego do otrzymania świadczenia” we wzorcu: Szczególne warunki grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym Strategia Aktywnych Portfeli,*

f) *„Powództwo o roszczenie wynikające z przystąpienia do umowy ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej (sąd właściwy miejscowo dla siedziby Ubezpieczyciela w Warszawie) albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Uposażonego lub uprawnionego do otrzymania świadczenia” we wzorcu: Szczególne warunki grupowego ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym Inwestycja na Plus Platforma Inwestycyjno – Ubezpieczeniowa dla Klientów Banku Pekao S.A.,*

g) *„Powództwo o roszczenie wynikające z umów ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej (sąd właściwy miejscowo dla siedziby Allianz w Warszawie) albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Uposażonego lub uprawnionego z tytułu umowy ubezpieczenia” we wzorcu: Ogólne warunki ubezpieczenia Specjalnie dla Ciebie,*

h) *„Powództwo o roszczenie wynikające z umów ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej (sąd właściwy miejscowo dla siedziby Allianz w Warszawie) albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego, Ubezpieczonego dziecka lub uprawnionego z tytułu umowy ubezpieczenia” we wzorcu: Ogólne warunki ubezpieczenia Specjalnie dla Dziecka,*

co może naruszać art. 9 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o działalności ubezpieczeniowej (t.j. Dz. z 2013r., poz. 950 z późn. zm), a w konsekwencji art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów.

UZASADNIENIE

Na podstawie ustaleń dokonanych w trakcie postępowań wyjaśniających (sygn. akt RKT-405-31/12/SB oraz RKT-405-20/14/SB), w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdzono, iż istnieje podejrzenie podejmowania przez Towarzystwo Ubezpieczeń Allianz Życie Polska SA w Warszawie, działań noszących znamiona praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W toku przedmiotowego postępowania zbadano warunki wzorców umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym wykorzystywane w obrocie z konsumentami wzorce umowne. Na podstawie analizy ich treści Prezes Urzędu powziął podejrzenie, iż w zakresie opisanym w sentencji niniejszego postanowienia mogło dojść do naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Zgodnie z powołanymi przepisami zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, a także nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

ad 1

Art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, stanowi, iż czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes klienta. Jego rozwinięciem jest przykładowe wskazanie w art. 3 ust. 2 czynów będących czynami nieuczciwej konkurencji. Za działanie bezprawne ustawodawca uznaje nie tylko działanie sprzeczne z prawem, ale także działanie sprzeczne z dobrymi obyczajami. Definicja czynu nieuczciwej konkurencji jest w tym zakresie zgodna z ogólnym pojęciem czynu zabronionego jako bezprawnego działania lub zaniechania, przy ujęciu bezprawności, jako sprzeczności z obowiązującym porządkiem prawnym, obejmującym nakazy i zakazy wynikające zarówno z norm powszechnie obowiązujących - przepisów prawa cywilnego, karnego, administracyjnego, pracy itp., jak i z norm moralnych i obyczajowych określanych jako zasady współżycia społecznego lub dobre obyczaje. Zatem także działanie lub zaniechanie formalnie zgodne z prawem, ale naruszające zasady współżycia społecznego, może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji, jeżeli zagraża lub narusza interes klienta.

Spółka prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług m.in. z zakresu ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Warunki świadczenia tych ubezpieczeń określają m.in. warunki ubezpieczeń, regulaminy funduszy, tabele opłat.

W sytuacji rozwiązania umów, rezygnacji z ubezpieczenia następuje wykup w wyniku, którego konsument otrzymuje środki pieniężne w wysokości wyliczonej zgodnie z zasadami określonymi w warunkach ubezpieczenia. Jednak jej wysokość różni się od wartości rachunku funduszu. Różnica ta wynika z pobierania przez przedsiębiorcę opłat.

W części z ocenianych wzorców warunków ubezpieczeń zdefiniowano opłatę za wykup / częściowy wykup w następujący sposób. Jest to opłata w wysokości wskazanej w Tabeli opłat i limitów, określona jako procent środków pochodzących z umarżanych jednostek zgodnie z trybem określonym w § 10, uwzględniająca koszty Spółki pobierane w związku z wykupem / częściowym wykupem w poszczególnych latach trwania Ubezpieczenia, na które składają się koszty związane z zawarciem Umowy ubezpieczenia i

przystąpienie do niej oraz z jej obsługą oraz koszty rezygnacji z Ubezpieczenia i realizacji wykupu / częściowego wykupu.

W przypadku dostarczonych wzorców umów w różny sposób oraz w różnych wysokościach określone zostały wielkości, które przedsiębiorca potrąci ze zgromadzonych przez konsumentów środków na rachunkach w przypadku rozwiązania umowy (w przypadku ubezpieczenia indywidualnego) lub innej formy rezygnacji (w przypadku ubezpieczeń grupowych) oraz wypłaty wartości wykupu. Analiza dostarczonych wzorów umów oraz wyjaśnień wykazała, że Spółka prowadzi rachunek jednostek, na którym są ewidencjonowane jednostki uczestnictwa poszczególnych funduszy nabywane za składek. Tym samym rachunek również obejmuje jednostki należące do poszczególnych konsumentów. Dlatego na potrzeby niniejszego postępowania użyto sformułowania rachunki funduszy kapitałowych poszczególnych konsumentów, z których to rachunków są potrącane określone wielkości w przypadku rozwiązania umów lub innej formy rezygnacji z ubezpieczeń przez poszczególnych konsumentów.

Z poniżej przytoczonych fragmentów przez określenie wartość wykupu rozumie się część ww. wartości rachunku, która będzie wypłacona konsumentom w przypadku rozwiązania umowy lub innej formy rezygnacji z ubezpieczenia, natomiast opłata za wykup określa wielkości zatrzymywane, przy czym nie ma znaczenia nazewnictwo, jakie zostało użyte w warunkach ubezpieczenia do określenia tego rachunku, czy też potrącanych wielkości:

Opłata za wykup: 1 rok – 4%, 2 rok – 3%, 3 rok – 2%, 4 rok – 1%, 5 rok i następne 0% (Ubezpieczenie Strategia Aktywnych Portfeli).

Opłata za wykup pobierana jedynie w pierwszym roku pobierana z rachunku podstawowego w wysokości 1,5% (Ubezpieczenie Plan Inwestycyjny Prestiż).

Opłata za wykup: 1 rok – 5%, 2 rok – 4%, 3 rok – 3%, 4 rok – 1%, 5 rok i następne 0% (Ubezpieczenie Inwestycja na Plus).

Koszt wykupu polisy: 1 rok – 1,8%, 2 rok – 0,9%, 3 rok i następne 0%. (Ubezpieczenie Allianz Dobry Portfel).

Koszt wykupu: 1 rok – 7%, 2 rok – 4%, 3 rok – 2%, 4 rok i następne 0% (Plan Inwestycyjny Profit Plus TOIL 1), 1 rok – 5%, 2 rok – 5%, 3 rok i następne 0% (Plan Inwestycyjny Profit Plus TOIL 2), 1 rok – 3%, 2 rok – 1,5%, 3 rok – i następne 0% (Plan Inwestycyjny Profit Plus TOIL 3),

Koszt wykupu polisy: 1 i 2 rok – 80%, 3 rok – 10%, 4 rok – 5%, 5 rok – 2 %, 6 i następne 0% (Ubezpieczenie z ubezpieczeniem dodatkowym Specjalnie dla Ciebie, Specjalnie dla Dziecka).

Koszt wykupu polisy: 1 rok – 20%, 2 rok – 16%, 3 rok – 12%, 4 rok – 7%, 5 rok – 3 % (Ubezpieczenie z ubezpieczeniem dodatkowym Plan na dziś i jutro).

Koszt wykupu polisy: 1 i 2 rok – 80%, 3 rok – 10%, 4 rok – 5%, 5 rok – 2 %, 6 i następne 0% (Ubezpieczenie z ubezpieczeniem dodatkowym Allianz Rentier).

Wartość wykupu: od 91% w pierwszym roku do 100% w 8 roku i następnych (Ubezpieczenie Allianz Invest ze składką jednorazową).

Wartość wykupu: od 20% w pierwszym roku do 100% w 9 roku i następnych (Ubezpieczenie Allianz Invest ze składką regularną).

Wartość wykupu: 0 % w pierwszych dwóch lata ubezpieczenia, w kolejnych latach wartości wykupu są określone w polisie (Ubezpieczenie Allianz Gwarantowany Kapitał).

Wartość wykupu 0 % w pierwszych dwóch lata ubezpieczenia. Z warunków ubezpieczenia wynika, że: „Wartość wykupu może mieć wartość dodatnią począwszy od drugiego roku trwania Ochrony Ubezpieczeniowej. Wartość wykupu na dany Rok Ubezpieczeniowy wskazana jest każdorazowo w Certyfikacie” (Ubezpieczenie Bezpieczne jutro).

Koszty wykupu: 1 rok – 5% lecz nie mniej niż 50 zł, 2 rok – 4% lecz nie mniej niż 50 zł, 3 rok – 3% lecz nie mniej niż 50 zł, 4 rok – 2% lecz nie mniej niż 50 zł, 5 rok – 1% lecz nie mniej niż 50 zł, 6 rok i następne – 0% (Ubezpieczenie Allianz Rodzina indeks GZ11).

W wyniku analizy zgromadzonych dokumentów i informacji zostało stwierdzone, że wielkości, jakie zatrzymuje Spółka, a które pomniejszają środki zgromadzone przez konsumenta na rachunku, mogą przenosić na konsumenta ryzyko gospodarcze Spółki związane z możliwością rozwiązania przez niego umowy, a także rezygnacji z ubezpieczenia. Uzasadnieniem stosowania tak rygorystycznego automatyzmu nie może być okoliczność, że umowy ubezpieczenia na życie mają ze swej natury długoterminowy charakter. W efekcie tego Spółka zapewnia sobie otrzymanie określonych kwot, pochodzących ze środków zgromadzonych na rachunkach funduszy kapitałowych. Tym samym wypłacona kwota zależy nie tylko od wartości jednostki uczestnictwa, ale również od pobieranych opłat w trakcie realizacji ubezpieczenia oraz określonych wielkości zatrzymywanych w sytuacji rozwiązania umowy lub innej formy rezygnacji z ubezpieczenia.

ad 2

W punkcie 2. sentencji postanowienia zostały wymienione postanowienia zawarte w stosowanych wzorcach umów wykorzystywanych przy zawieraniu umów z konsumentami, które mogą naruszać art. 9 ustawy o działalności ubezpieczeniowej stanowiący, iż powództwo o roszczenia wynikające z umów ubezpieczenia można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego, uposażonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia. W powołanych wcześniej postanowieniach Spółka wskazała swoją siedzibę, co może być interpretowane jako przyznanie Spółce prawa wyboru sądu właściwego w razie konieczności wytoczenia przez nią powództwa przeciwko konsumentowi o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

Biorąc pod uwagę, że zakwestionowane zachowania mogą być sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz uwzględniając, że zachowania te mogą godzić w interesy konsumentów jako zbiorowości, Prezes Urzędu uznał, że wszczęcie przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń Allianz Życie Polska SA w Warszawie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów stało się konieczne i uzasadnione.

Na postanowienie niniejsze zażalenie nie przysługuje.

Dyrektor Delegatury
Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów w Katowicach
Maciej Fragsztajn